

Had Genese Problém zla

GUAITA
WIRTH

HAD GENESE
kniha III:
PROBLÉM ZLA

Had Genese

KNIHA III

Problém zla

Stanislas de Guaita
Oswald Wirth

VOLVOX GLOBATOR

Stanislas de Guaita, Oswald Wirth

Le serpent de la Genese: Le problème du mal

přeložil Zdeněk Frýbort

Translation © Zdeněk Frýbort, 1998

ISBN 80-7207-148-3

ISBN 978-80-7511-243-9 (pdf)

Ó, buď ti, Satane, na věky chvála chval
na hůrách nebeských, kdes jednou kraloval,
i v hloubkách pekelných, kde, zmožen, sníš v té době!
Dej, aby sedla si má duše po bok tobě,
až ti strom Moudrosti své větve zelené
tak jako nový chrám nad hlavou rozklene!

Charles Baudelaire
(Květy Zla, „Litanie k Satanovi“,
překl. Sv. Kadlec, SNKLHU, Praha, 1962)

Předmluva

V dubnovém čísle ročníku 1897 časopis L'Initiation byla ohlášena nová kniha Stanislase de GUAITY *Klíč k černé magii*. Po této druhé části trilogie nazvané *Pojednání o prokletých vědách* měla podle celkového rozvrhu textu následovat část třetí, *Problém Zla*. Stanislas GUAITA však 19. prosince 1897 zemřel. Měl jen málo přátel, ti ho však znali natolik dobře, aby věděli, že v okamžiku jeho smrti rukopis *Problému Zla* už nebyl zdaleka jen ve stavu pouhého náčrtu a několik kapitol že bylo dokonce dokončeno.

Vzhledem ke smyslu, který mladý spisovatel, v němž všichni uznávali svého Mistra, dal svému životu, všichni litovali, že mu smrt nedovolila eseje dokončit.

Ty kráčíš rovnou k samotné podstatě mystéria a bereš nás s sebou, abys nám je vyložil.

Tvá odvaha ti nyní umožnila, abys nás hned na počátku svého výkladu upozornil především na nebezpečí, místo abys nás nechal očarovat vábivým tajemstvím. To je díky tobě oděno krunýřem, který je chrání, a my v tvých stopách musíme projít tímto nebezpečným územím prostředního světa, abychom posléze a konečně dorazili do sfér božských, což je jediný skutečný cíl této výpravy a tvého literárního snažení.

TVÁ TROJICE JE NÁSLEDUJÍCÍ:

Had Genese, kde jsi shromáždil okultní fakta;

Klíč k černé magii, kde tato fakta komentuješ;

Problém zla, kde bys na ně vrhnul božské světlo, kdyby tě smrtelný osud tak záhy neužmul našemu trvale vzrůstajícímu obdivu.¹

„Ve třetím svazku Hada Genese chtěl GUAITA... zkoumat oslnivé

¹ Barlet, in L'Initiation, leden 1898, str. 9, 10

hlubiny první Trojice, Prozřetelnost však nechtěla, aby toto světlo k nám dorazilo; respektujme tudíž tajemné temnoty jejích záměrů...“¹

Na tento způsob tedy vznikly pověsti, které pak po celých padesát let měly *Problém zla* halit závojem tajemství. Život a smrt Stanislase de GUAITY se proměnily v legendu, a ta byla buď blahovolná nebo zlovonná. Toxikomanie, zpětný odraz, sebevražda... Řada lidí nechtěla vůbec připustit, že moudrý čaroděj by mohl zemřít normálně, jako ostatní lidé, po dlouhé nemoci, jejíž zárodky v sobě nosil už od narození.

„Dobře“ duše dokonce neváhaly přijít s tvrzením, že odešel-li GUAITA ze světa předčasně, ještě než stačil ukončit své dílo, pak k tomu došlo, protože tak chtěla sama Prozřetelnost, aby se zabránilo šíření znalostí, které by nadměrnou vulgarizací mohlo ohrozit pojmy, jež měly být výlučným duchovním majetkem úzké vrstvy privilegovaných osob.

Připouštíme, že ve skutečnosti je třeba s *Problémem Zla* opravdu zacházet opatrně. Nedomníváme se však, že Prozřetelnost by se mohla vyděsit či pohoršit nad tím, že jsou zveřejňovány a šířeny domněnky, které, ať už krásné, hluboké či děsivé, nejsou nic jiného, než produkty naší slabosti a naší bezmoci.

* * *

Když jsem si jednou s Oswaldem Wirthem povídal o *Esejích o prokletých vědách*, zalitoval jsem, že třetí část sedmičky je ztracena. Tehdy jsem se právě od něho ke svému velkému překvapení dověděl, že existuje rukopis, který Guaita začal psát a v němž Wirth pokračoval. Ten měl celé dílo korunovat.

Oswald Wirth, Guaitův tajemník a důvěrný přítel, tento vzácný odkaz spolu s úkolem dovést do konce a doplnit teorie vyložené v prvních dvou sedmičkách po něm zdědil. „*Při práci jsem se opíral o tarot a Guaitovy myšlenky...“*²

Na konci srpna roku 1935, po krátké korespondenci a rozhovorech na toto téma, mi Oswald Wirth poslal *Problém zla* spolu s několika doporučeními, která uvedu později.

Toto přátelské gesto mého Mistra zachránilo rukopis *Problému zla* před jistou zkárou. Kdyby nebyl pečlivě zařazen mezi ostatní knihy v mé knihovně, určitě by zmizel při plenění, k nimž při prohlídkách v bytě Oswalda Wirtha došlo.

GUAITOVÍ přátelé se v roce 1897 domnívali, že Prozřetelnost nechtěla, aby se jeho dílo uskutečnilo. My se v roce 1947 domníváme,

¹ Sedir, in L'Initiation, leden 1898, str. 43

² Dopis Oswalda Wirtha Mariusovi Lepagovi z 2. února 1930

že ve shodě se *Symbolismem*, se osud ubíral podivnými cestami, aby nám vzácné listy papíru uchoval. Z alveillského zámku v Lotrinsku na bretaňské tržiště je cesta dlouhá a její průběh se nedá dost dobře předvídat. K tomu, aby ji urazil, ocitl se na místě a konečně spatřil světlo světa a osvětlil lidstvo, potřeboval náš rukopis padesát let.

* * *

Rukopis se skládá ze stodvaceti listů a dělí se do tří od sebe výrazně se lišících částí: první napsal OSWALD WIRTH podle toho, co mu diktoval STANISLAS DE GUAITA, nebo podle jeho poznámek, druhou napsal vlastnoručně GUAITA a třetí zpracoval a napsal OSWALD WIRTH.

Aby nedošlo ke ztrátě nebo k poškození, nechal jsem všechny listy nedávno svázat, takže nyní mají podobu svazku o velikosti 17,5 × 23,5 cm, hřbet a růžky vazby jsou z pergamenu, vazba jako taková je provedena v pastelově modré a oranžové barvě na béžovém podkladě. Obsahuje rovněž WIRTHOVY kresby a schémata a najde se tu jen velice málo škrtů a oprav. Myšlenka se okamžitě vtělila do podoby, která si nevyžadovala retuší, a tu jsme také zcela a naprosto respektovali.

V tisku pak byly zmíněné tři části od sebe odlišeny různým typem písma (všechno, co pochází od STANISLASE DE GUAITY, ať už to diktoval nebo sám vlastnoručně psal, bylo vysázeno kurzívou).

* * *

Guaita založil svou trilogii na velice striktním výkladu jednotlivých tarotových karet u druhé sedmičky. U sedmičky první a třetí je tento výklad volnější.

Sám o ní napsal:

„Záhada Zla – třetí sedmero – nás trochu vede z této ústřední cesty nutíc nás k vzdálenějším a méně příbuzným výkladům, avšak třebaže někdy nepřímé, zůstanou vztahy kapitol s dvaceti dvěma tarotovými klíči přece jen přesné až do konce.“

(Stanislas de Guaita, Chrám Satanův, čes. vyd. str. 7)

Ještě než pronikneme do myšlenky, která nám byla předána, bude dobře umístit ji do díla jako celku a poskytnout jí osvětlení, jaké sám Guaita předpokládal. Dosud nevydané kapitoly, které čtenář najde v této knize, si vyžadují – mají-li být po padesáti letech odlky plně srozumitelné – prostor, který jim náleží a který jim také STANISLAS DE GUAITA vyhradil.

Nechme ho tedy, aby nám sám své záměry vyložil.

„Záhada Zla. – Třetí část bude filosofickou syntézou celého díla: v ní se dotkneme veliké záhady Zla a pozvedneme, ovšem pouze do té míry, jak nám to naše svědomí a zasvěcení dovolují, obávaný i dobrodružný závoj, který očím profanum vulgus zakrývá veliké tajemství magie. Chceme zajít tak daleko, jak se dosud žádný adept neodvážil, až k oně krajní hranici, tak hrozná v překročení, kde emblematický cherub s plamenným mečem v pěsti ohrožuje oslepením odvážné pozorovatele slunce ze všech sluncí nejoslnivějšího...“¹

„K tomu, abychom slovu Příroda navrátili jeho pravý smysl i s veškerým jeho dosahem, není třeba nic než započít s relevací některého z nejvyšších tajemství Vědy. Právě to podnikneme ve třetím dílu (v Problému zla). Budeme se snažit zjistit, co je Příroda coby princip, coby esence, coby substance a coby činnost, jak je třeba ji chápat jako integritu, před adamickým pádem, a konečně i to, čím se stala při universální materializaci, vyvolané touto katastrofou a submultiplikací nebeského Adama v prostoru a v čase. Všechny tyto problémy spolu velice úzce souvisejí a podle všeho jsou výlučnou záležitostí toho, čím se zabýváme v naší třetí sedmičce...“²

„Avšak naše třetí sedmička (Problém Zla) připouští zcela jiný rámec. Vizte, jak se rozšiřuje obzor, který má obsáhnout. Na jedné straně, na východě, dosahuje mystický obzor až ke zplození věčné přírody (Boheme), k vyhlášení základního nařízení před pádem Adama, na druhé straně, na západě, se táhne až ke konci světa a k opětnému scelení důlčích součástek v jednotu, až ke zbožnění Adama v lůně věčného Slova.“³

* * *

STANISLASU GUAITOVÍ bylo kolem třiceti pěti let, když se do psaní *Problému Zla* pustil. OSWALD WIRTH pokračoval v jeho díle, když mu bylo kolem šedesáti. Mimo přirozené rozdíly v povaze se tu přirozeně projeví i změny způsobené časovým odstupem. Pravda je sice vždycky jen jedna, odívá se však, podle místa i podle doby, různými aspekty. Mezi koncem devatenáctého a druhou třetinou století dvacátého se změnil výraz filosofické myšlenky. Sám GUAITA, kdyby žil, by své práce určitě přizpůsobil proměnám vnějšího světa i vlastního intelektuálního života.

„Co se »Problému« týče, mějme se na pozoru před personifikovanými abstrakcemi, Absolutnem, jak je vymezují, což je podle mne nebezpečné úskalí, scholastikové. GUAITA byl příliš metafyzikem, než

¹ Stanislas de Guaita: Chrám Satanův, čes. vyd. str. 18

² Stanislas de Guaita: Chrám Satanův, vyd. Durville, 1915, str. 8

³ Stanislas de Guaita: Klíč k černé magii, čes. vydání, str. 14

aby se zříkal Tomáše Akvinského a kabalistů. Z činnosti našeho intelektu můžeme vytěžit řadu vynikajících poznatků, naše úvahy se však nesmějí zakládat na iluzi, že jeho dosah je neomezený. Je-li intelekt příliš ctižádostivý, pak jenom jaksepatří blábolí.“¹

Já jsem se jen k jeho vlastnímu prospěchu snažil osvobodit právě ducha Stanislase de Guaity. Měl jsem totiž dojem, že kvůli časové tísní, do níž se dostal, nebyl zcela svobodný a nezabyl se docela myšlenkové formy svých učitelů, že je nestačil „zabít“. Vystoupil vysoko a mohl tedy zamezit tomu, aby musil sestupovat hluboko dolů. Byl pohlcen harmonií abstraktna, a proto se také vyhnul nedůslednostem a ošklivostem konkrétna...²

Proti abstraktní deduktivní logice GUAITOVĚ stála intuitivní představivost OSWALDA WIRTHA. Aby vůbec mohl v textu *Problému Zla* pokračovat, držel se velice důsledně odkazů na jednotlivé tarotové karty. Díky tomu máme nyní k dispozici ten nejkrásnější text o evoluci a údělu člověka, jaký kdy můj dávný Mistr napsal.

WIRTH až do konce svého života miloval STANISLASE DE GUAITU tělem i duší jako svého Bratra. Jeho jasnovidecké a mediumistické vlohby mu neviditelnou přítomnost přítele proměnily v cosi bezmála fyzického. Cítil se být jeho pokračovatelem s takovou pronikavostí a přesností myšlenky, že to nebylo daleko od ztotožnění s ním. Rozdíl mezi projevy jednoho a téhož ducha nicméně zůstává i tak značný.

Nedivme se tomu. Zkusme si raději představit si je oba, GUAITU a WIRTHA, jak obtěžkáni léty a naplnění zkušenostmi, rozvahou, znalostmi a moudrostí spolu rozprávějí...

My jejich rozhovor nemůžeme slyšet, nic nám však nebrání domnívat se, že pokračoval dál v duši i v srdci OSWALDA WIRTHA, který coby člověk meditativní, jak jsem jej v posledních letech jeho života poznal, si přitom pomalu rozkládá listy knihy Thotovy a hledá v nich zanícenou duši svého Bratra.

* * *

Po řadě odboček se konečně dostávám k méně příjemné části svého úvodu.

V článku, ve kterém jsem čtenářům *Symbolismu* ohlašoval, že zanedlouho v časopise, který WIRTH založil, vyjde *Problém Zla*, jsem napsal:

¹ Dopis Oswalda Wirtha Mariusovi Lepagemu z 29. srpna 1935

² Oswald Wirth: Stanislas de Guaita, in *Le Symbolism*, 1935, str. 232

„Předtucha měla mého starého Mistra k tomu, aby se v roce 1935 odloučil od svého rukopisu: Napřed se vzdal jeho dokončení a předání do tisku, a pak mi jej věnoval. Kdyby tak neučinil, Problém Zla by býval za okupace spolu s ostatními knihami, rukopisy a dokumenty zmizel. Wirth mi ještě tenkrát řekl: »Na vás bude, abyste později dokončil, co jsme GUAITA a já započali.« Tato poslední část jeho odkazu neměla být splněna. Na slova svého Mistra jsem nezapomněl, měl jsem v úmyslu pustit se do práce na této věci spolu s lidmi ze Symbolismu. Čím víc jsem se však zabýval textem, který mi zanechal, tím víc mi docházelo, co to je dílo jedné duše bytující ve dvou tělech, a že chť k němu přidat myšlenky sice odané, ale přece jen příliš odlišné, by bylo něco jako svatokrádež...“¹

Bránil mi v tom i upřímný pocit, že toho z hlediska duchovního nejsem hoden.

Démon, který WIRTHOVI šeptal do uší slova, která by GUAITA býval rád napsal, však nenechal na pokoji ani mě. Proti své vůli, navzdory vnitřnímu odporu, který trval dlouhou řadu měsíců, jsem byl donucen posmrtné požadavky svého Mistra nakonec splnit.

Sotva se první stránky objevily v *Symbolismu*², došlo mi, že je na mě řada, abych se zapojil se do řetězu těch, co předávají pochodeň. Bohužel nemám znalosti GUAITOVY ani moudrost WIRTHOVU. Mou cestu neozařuje zkomírávé světélko Poustevníka, zato má bedra tíží mošna Bláznova, plná omylů a iluzí.

Čtenáři této knihy mi snad odpustí, že jsem ji zčásti zanesl nevhodnými úvahami. Snad uvěří v mou naprostou upřímnost, řeknu-li, že jakkoliv jsem chtěl, mlčet jsem nemohl. Oči mého Mistra, dohlízejícího na mou práci, mi nedopřávaly pokoje. Měl jsem pocit, že bych zradil jak důvěru, kterou ve mě vložil, tak poslání, které jsem přijal.

„...Nesetkali jsme se jen tak pro nic za nic, a Vy se pustíte do práce, až Vám přenechám své místo...“³

Ve třetí části jsem se dokonce pokusil dát *Problému zla* aktuální neboli náhodné a prozatímní řešení.

Nepřináší nic nového. Na poli metafyziky ostatně nová řešení ani být nemohou, může tu dojít pouze k novému uznání starých myšlenek, s jejichž pomocí duch člověka, od své inkarnace do hmoty, tiší své úzkosti.

GUAITA popíral princip Zla, popíral Satana a opěvoval konečně smí-

¹ Le Symbolism, červenec – srpen 1947, str. 324

² Le Symbolism, leden 1948

³ Dopis Oswalda Wirtha Mariusovi Lepagemu z 30. prosince 1937

ření Člověka s Bohem. Tuto GUAITOVU myšlenku jsem uzavřel ve svém srdci.

A OSWALD WIRTH mi šeptal do nastražených uší: „...je snad nějaká lepší ambice, kterou bychom v sobě mohli živit, než si zasloužit, abychom, až na nás přijde řada, byli rovněž »zabití«?“¹

Není tudíž žádný rozpor – i když to někdy tak vypadá – mezi různými částmi *Problému Zla*. OSWALD WIRTH se řídil pokyny, které mu zanechal GUAITA, a doplnil je osobními výklady, tryskajícími z těchž zřídél, jenom na jiný způsob prezentovanými.

Mám dojem, že jsem do hloubky pochopil úmysly obou Mistrů, kteří kráčeli přede mnou. Zařadil jsem se za ně, veden ne pýchou, ale poctivostí myšlenky. Zavázala mě k tomu duchovní odvaha obou myslitelů. To mi nebrání, abych se nesnažil, jak to ostatně v polovině tohoto století platí pro všechny, vypadat jako ten, kdo se díky zvláštnímu hledisku vyděluje ze společného díla, přičemž zcela jasně vidím a soudím nedostatečnost některých výrazů a dětinskosti, jimiž doba kolem roku 1890 tyto myšlenky poznamenala.

Zcela upřímně a z celé duše si přeji jen jedno: Být, pokud za to vůbec stojím, „zabit“, překonán nějakým mladým myslitelem z počátku nového století. Lidé a jejich činnost přežívají spíše díky nestranné a plodné kritice, než nenápadnému oslavování v úzkých kroužcích.

* * *

Na začátku tohoto úvodu jsem se zmínil o tom, že k „problému Zla“ je třeba přistupovat opatrně. Na konci bych zase rád připomenul, co o tom řekl sám STANISLAS DE GUAITA.

„Chceš vědět, jaký to má hluboký smysl? Tento: I když předpokládáme, že by úplně zasvěcený adept svolil k tomu (a to je nemožné), aby nebeská Isis byla zbavena svého posledního závoje, ruka znesvěcovatele, která náhle zchromla, by nebyla schopna svatokrádeže. Výrazy by vypověděly službu jeho myšlenkám, ba i v domněnce, kde by je pokládal za vhodné, by je vyjádřil řečí tobě neznámou. Nechme metafor...“²

Co se mě týče, nemám v tomto ohledu tu nejmenší obavu, vím však, že my všichni jsme zodpovědní nejen za následky svých činů, ale ještě víc za to, jakou odezvu vyvolá to, co napíšeme. Proto také žádám čtenáře, aby neumožnil k této knize přístup mládeži a osobám postiženým slabostí, které nedokáží pochopit přesný smysl toho, co je v ní napsáno. Špatně by si její myšlenky vyložili. Věčná zrada páchaná

¹ Oswald Wirth: Stanislas de Guaita, str. 234

² Stanislas de Guaita: Klíč k černé magii, čes. vyd. str. 10

na slovu nám klade své nástrahy a způsobuje, že některým jemným nuancím může být špatně porozuměno.

V této knize vás žádáme, abyste se zbavili strachu z pekla. Pokusíme se vyplnit z vaší duše pradávne děsy, jimiž ji zatížily staletí špatně chápaného formálního náboženství.

Vyzýváme-li vás, abyste vykročili mimo Dobro a Zlo, pak ale k tomuto hodokvasu ducha nezveme žrouty, kteří zaměňují nevázanost se svobodou a spirituální osvobození s bezuzdnou potěchou čerpanou ze statků pozemských.

Nechcete-li pokálet perly, které pro vás uchovali STANISLAS DE GUAITA a jeho Bratr OSWALD WIRTH, uchovávejte je co nejdál od rypáků vepřů.

M. L.
Laval, 12. února 1949

PROBLÉM ZLA

Aby v rámci daného tématu bylo každému dopřáno, co jeho jest, text připravený Stanislasem de Guaitou je tištěn kurzívou, a text Oswalda Wirtha obvyklým písmem.

Nachaš, raský pokuřitel

Osudové proudy instinktu – Adam-Eva a had

